SPECII PROBLEMATICE PENTRU HERPETOFAUNA REPUBLICII MOLDOVA

Țurcan Vladimir

Institutul de Zoologie, Chișinău, Republica Moldova, vladimirtsurcan@mail.ru

<https://doi.org/10.53937/9789975315975.26>

În rezultatul intensificării relațiilor social-economice dintre diferite țări și regiuni, dar și datorită factorilor climatici și impactului antropic, permanent se produc schimbări în caracterul răspândirii și distribuției multor specii de plante și animale, acestea fiind introduse conștient (sau nu) sau pe cale naturală în locuri din afara ariei lor. Nimerind în condiții noi, unele specii se acomodează destul de bine, influențând diferit asupra faunei autohtone, astfel provocând schimbări și în comunitățile faunistice. Actualitatea cercetărilor în această direcție este determinată de necesitatea cunoașterii și pronosticării schimbărilor care ar putea avea loc în comunitățile herpetofaunistice locale. În lucrarea dată sunt prezentate datele colectate pe parcursul studiului multianual referitor la răspândirea unor specii de amfibieni și reptile în apropierea hotarelor Republicii Moldova dar a căror prezență în fauna noastră rămâne discutabilă.

Relieful teritoriului cercetat si-a căpătat aspectul actual sub influența procesului de formare a munților Carpați și constituie o alternanță de culmi, podișuri, depresiuni și culcare riverane care au condiționat răspândirea spre nord a speciilor herpetofaunistice de stepă și pătrunderea spre sud a celor central-europene. Diversitatea herpetofaunistică este condiționată de poziția teritoriului la interferența a trei zone biogeografice: central-europeană – reprezentată de Podișul Central Moldovenesc; euroasiatică – de regiunile de silvostepă și stepă; mediteraneană – de fragmente de silvostepă xerofite din partea de sud. Atât componența faunistică și floristică, cât și aspectul landșaftic indică influența stepelor ponto-caspice, munților Carpați și peninsulei Balcanice. Majoritatea taxonilor herpetofaunistici sunt situați la extremitățile ariilor naturale ale

lor, fapt ce sporește vulnerabilitatea lor față de factorii antropici. În limita spațiului hidrografic Pruto-Nistorean trece periferia arealelor a 7 specii de reptile și 6 de amfibieni. După caracterul răspândirii herpetofauna Republicii Moldova poate fi divizată în 4 grupuri:

Specii răspândite pe întreg teritoriul Moldovei – *Triturus cristatus*, *Triturus vulagris*, *Bufo viridis*, *Bombina bombina*, *Hyla arborea*, *Pelobates fuscus*, *Rana ridibunda*, *Rana esculenta*, *Emys orbicularis*, *Natrix natrix*. Aria acestor specii include tot teritoriul Republicii Moldova dar caracterul distribuției spațiale poartă un caracter neuniform (fragmentat) în dependență de starea habitatului și gradul de transformare antropică a terenului. Se întâlnesc în toate zonele naturale și subdiviziunile lor.

Specii cu răspândire parțială – *Rana temporaria*, *Rana dalmatina*, *Bufo bufo*, *Anguis fragilis*, *Lacerta agilis*, *Lacerta viridis*, *Podarcis tauricus*, *Natrix tessellata*, *Coluber caspius*, *Zamenis longissimus*, *Vipera berus*. Răspândirea parțială a speciilor date este determinată de amplasarea geografică a regiunilor fizico-geografice și a factorilor climatici.

Specii pe cale de dispariție care necesită o atenție deosebită în studierea stării lor: *Elaphe sauromates*, *Vipera ursini*, *Eremias arguta*. Declinul grav este determinat de reducerea considerabilă a sectoarelor de stepă și degradarea vegetației prin pășunatul excesiv. Pentru evaluarea stării actuale sunt necesare investigații suplimentare orientate spre studierea detaliată a tuturor terenurilor cu aspect mai mult sau mai puțin natural, potențiale pentru supraviețuirea acestor specii.

Speciile problematice formează un grup aparte deoarece prezența lor în fauna noastră rămîne discutabilă. Ariile lor se extind până în apropierea hotarelor Moldovei, dar pe teritoriul țării nu au fost înregistrate populații viabile, fiind doar foarte rar găsite exemplare unice. Studiul caracterului actual al răspândirii și distribuției acestor specii ne arată că unele au pătruns în spațiul dintre Nistru și Prut (*Eremias arguta*, *Podarcis tauricus*) relativ nu demult, iar altele (*Lacerta muralis*, *Lacerta vivipara*, *Lacerta trilineata*) și-au extins arealul pînă la hotarele Republicii Moldova

datorită diferitor factori antropici și climatici. Datele, referitor la speciile care ar putea apărea în fauna noastră, au fost completate și datorită descoperirilor izolate și rezultatelor experimentale legate de reproducerea în condițiile locale a speciilor de țestoase *Testudo graeca* (cu areal disjunctiv, ocolind regiunea noastră) și *Trachemys scripta* (specie americană introdusă întâmplător).

O altă specie problematică este *Salamandra salamandra* întâlnită uneori în regiunea Podișului de Nord a Moldovei. Consider că exemplarele unice înregistrate pe teritoriul țării noastre sunt întâmplătoare, acestea fiind aduse din regiunea premontană a Carpaților împreună cu torenții de apă formați în timpul ploilor și inundațiilor.

Așa dar, cercetările în teren și datele experimentale colectate, confirmă prezența populațiilor viabile în apropierea hotarelor iar înregistrarea periodică a specimenilor unici și posibilitatea reproducerii în condițiile țării noastre a speciilor menționate ne permit de a considera aceste specii ca elemente potențiale pentru completarea herpetofaunei Republicii Moldova.

Studiul a fost efectuat în cadrul proiectului fundamental 15.187.0211F realizat în cadrul Institutului de Zoologie.